

Brabantse Gemeenten

Resultaten Brabantbrede uitvraag

's-Hertogenbosch, september 2018.

Opgesteld door: integrale werkgroep Arbeidsmigratie, provincie Noord-Brabant.

Programmamanagers

Regionale Economie:

Ruimte:

Jan Willem Stad

Niek Bargeman

Werkgroep Arbeidsmigratie

Economie/Arbeidsmarkt:

Huisvesting/Wonen:

Werklocaties:

Leefbaarheid/Cultuur:

Handhaving/Ondermijning:

Algemene ondersteuning:

Stagiair bestuurskunde Tilburg University:

Petra van Meeteren

Joris van den Bergh

Manuel Groot Zevert

Richard Dumont

Jochem Spoorendonk

Angelique van Esch

Mathijs Moons

M.m.v.

Sjoerd van Dommelen (strategie)

Paul Hogenhuis, Hubert van Hout (juridisch)

Inleiding

In de motie M61A, aangenomen op 20 april 2018, geven PS opdracht aan GS om onder andere in samenwerking met de Brabantse gemeenten inzichtelijk te maken welke knelpunten er bestaan in het brede maatschappelijke vraagstuk arbeidsmigratie. Een aantal Brabantse gemeenten waren in de voorfase al betrokken via eerdere onderzoeken van o.a. Het PON en via reguliere contacten met de provincie. Ook werd overleg gepleegd met Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Vereniging Brabantse Gemeenten.

Verder zijn de bestuursakkoorden van de gemeenten die gerekend worden tot de B4 (Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Tilburg) en M10 (Bergen op Zoom, Etten-Leur, Helmond, Meierijstad, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Uden, Veldhoven, Waalwijk) gescreend op het thema arbeidsmigratie en de vraagstukken die daaruit naar voren komen. Geconstateerd wordt dat een aantal van deze gemeenten een toenemende mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt signaleert en de bijdrage die arbeidsmigranten in de oplossing van dit knelpunt kunnen leveren. Maar dat dit vervolgens leidt tot andere vraagstukken (met name de huisvestingscomponent, maar ook de integratie en participatie), die vragen om aanvullend gemeentelijk beleid. Hierbij wordt ook naar de regiogemeenten, de provincie en andere betrokken partijen gekeken om dit beleid in samenhang met elkaar op te pakken.

Tijdens het verzamelen van onderzoeks- en gespreksgegevens bleek het Brabantbrede beeld niet compleet (te maken). Om deze reden is er in juli 2018 een brede uitvraag gedaan onder alle gemeenten zodat zij zowel bestuurlijk als ambtelijk de mogelijkheid kregen inbreng te leveren. De inhoudelijke reacties die dit tot en met 7 september 2018 opleverde zijn, niet herleidbaar naar individuele gemeenten, gebundeld in deze bouwsteen. Deze uitvraag heeft een respons van 80% opgeleverd. Dat is erg hoog voor een schriftelijke enquête en geeft wel aan dat de problematiek volop speelt bij de gemeenten.

De analyse van de totale inbreng leidt aan op de laatste pagina's van dit document tot een vijftal aanbevelingen van de gemeenten aan de provincie waarmee zij haar rol kan versterken op dit dossier.

De volgende vragen zijn voorgelegd aan 64 Brabantse gemeenten:

- 1. Heeft uw gemeente beleid geformuleerd met betrekking tot arbeidsmigranten?**
Zo ja: Kunt u aangeven hoe dit beleid er uit ziet?
- 2. Welke knelpunten, ontwikkelingen en kansen (her)kent u met betrekking tot het brede maatschappelijke vraagstuk arbeidsmigratie?**
- 3. Heeft u voorstellen voor oplossingsrichtingen?**
Zo ja: Welke partijen zouden hierbij betrokken kunnen zijn?
- 4. (Her) Kent u de rol van de provincie?**
Zo ja: Hoe ervaart u deze en heeft u wensen over een toekomstige rol van de provincie?
- 5. Heeft u zelf nog vragen of suggesties?**

De gemeenten die t/m 7 september 2018 hebben gereageerd (51):

Aalburg, Asten, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bergeijk, Bernheze, Boekel, Cranendonck, Deurne, Dongen, Drimmelen, Eindhoven, Etten-Leur, Geertruidenberg, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Gilze en Rijen, Goirle, Haaren, Halderberge, Heeze-Leende, Helmond, Heusden, Landerd, Loon op Zand, Meierijstad, Moerdijk, Nuenen, Oirschot, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Reusel-De Mierden, Roosendaal, 's-Hertogenbosch, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Son en Breugel, Steenbergen, Tilburg, Uden, Valkenswaard, Veldhoven, Vught, Waalre, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert.

Eén gemeente heeft gemeld dat zij later nog inhoudelijk zal reageren en in het vervolgproces willen worden betrokken (1):

Cuijk.

De gemeenten die niet hebben gereageerd (12):

Best, Bladel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Eersel, Grave, Hilvarenbeek, Laarbeek, Mill en Sint Hubert, Rucphen, Someren.

Inventarisatie vraag 1

Heeft uw gemeente beleid geformuleerd met betrekking tot arbeidsmigranten?

NEE: 19 gemeenten

JA: 32 gemeenten

Zo ja: Kunt u aangeven hoe dit beleid er uitziet?

GEMEENTELIJK BELEID T.A.V. HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN:

Per kopje zijn de door de gemeenten ingebrachte reacties geordend. Cursief is aangegeven wat de grote gemene deler is in het gemeentelijk beleid (voor zover gemeenten specifiek beleid op het onderwerp geformuleerd hebben).

Onderscheid in bebouwde kom en buitengebied

Gemeenten maken in hun beleid voor de huisvesting onderscheid tussen de mogelijkheden die ze in de bebouwde kom toestaan en mogelijkheden bij agrarische bedrijven in het buitengebied. In het buitengebied kan er minder (kleinschaliger, alleen voor eigen agrarisch bedrijf, tijdelijkheid bebouwing moet geborgd zijn).

- Beleid omtrent de mogelijkheden tot huisvesting. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen komgebied en buitengebied.
- Algemene regels rondom logies voor (tijdelijke) werknemers. Deze gelden voor alle situaties. Daarnaast zijn er regels voor logies in woningen en bedrijfspanden in de kernen. En regels voor logies in het buitengebied, met name in vrijstaande agrarische bedrijfspanden (woningen of schuren). Ook is er iets opgenomen over handhaving en communicatie.
- De vigerende beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten heeft de volgende uitgangspunten:
 - tijdelijke huisvesting in het buitengebied alleen op erf agrarisch bedrijf/direct naast gelegen erf agrarisch bedrijf, geen structurele huisvesting in buitengebied, huisvesting in gehuurde of gekochte woningen met bestemmingswijziging wonen --> logies (maatwerkverzoek).
- Agrarische bedrijven: op eigen terrein huisvesting regelen (SRE convenant). Zo is het ook in voorontwerp bestemmingsplan buitengebied geregeld (via procedure met spelregels - arbeidsmigranten huisvesten op terrein die er ook werken, maximaal 10 maanden per jaar, controle met de brandweer). Verder: in reguliere woningvoorraad. Bestemmingsplannen maken 4 personen/woning mogelijk. Verder nog geen (lokaal) beleid.

- Huidig beleid: Beleidsnota Huisvesting Uitzendmigranten. Nieuw beleid is in de maak in de vorm van de beleidsregel 'Tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten'. Deze beleidsregel is bedoeld voor het buitengebied en voor een aantal bedrijventerreinen. Er is een kaart opgesteld die aangeeft welke gebieden hieronder vallen. Binnen de kernen blijft het huidige beleid van toepassing. Het gaat om maatwerk per locatie. Deze beleidsregel is bedoeld voor pilots.
- Binnen het bestemmingsplan Buitengebied fase II 2013 heeft het thema huisvesting seizoenarbeiders een plek gekregen. Bij landbouwbedrijven is vraag naar tijdelijke huisvesting van seizoensarbeiders. De gemeente kan dit toelaten via afwijking (onthefving) onder voorwaarden. De huisvesting moet noodzakelijk zijn vanuit een oogpunt van tijdelijke arbeidsbehoefte op het betreffende agrarisch bedrijf, waarbij de noodzaak aangetoond dient te worden door middel van een advies van een deskundige adviseur of commissie. Ook mag de huisvesting maximaal gedurende 8 maanden plaatsvinden. De huisvesting moet betrekking hebben op arbeiders die werkzaam zijn binnen het bedrijf waar ze tijdelijk zijn gehuisvest. Verder vindt de huisvesting plaats binnen het agrarisch bouwvlak in één of meerdere bedrijfsgebouw(en) tot max. 400 m² (max. 32 personen en min. 12,5 m² per persoon). De gemeente steekt niet meer in op huisvesting in stacaravans en woonunits. Dit gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van omliggende agrarische bedrijven. Het parkeren van motorvoertuigen vindt op eigen terrein plaats en er moet worden voldaan aan een goede landschappelijke inpassing. Daarnaast geldt dat de tijdelijke woonvoorzieningen voor seizoenarbeiders in ieder geval dienen te voldoen aan eisen van kwalitatief goede huisvesting. Er zal verder een regeling worden opgenomen voor de huisvesting van verzorgers en stagiaires in de paardenhouderij en bij maneges.
- Op 17 september 2012 is "het integraal beleid arbeidsmigranten" vastgesteld. In deze beleidsnota is een gedifferentieerde en gefaseerde aanpak voor de huisvesting van arbeidsmigranten bepaald. Als primaire huisvesting is het huisvesten bij de agrariërs genoemd. Verder zijn er uitgangspunten voor de huisvesting in bestaande woningen opgenomen. Bij de vaststelling van deze beleidsnota is d.m.v. een amendement besloten om: "niet eerder een beleid vast te stellen met betrekking tot grootschalige huisvestingsvoorzieningen (meer dan 10 personen) nadat hierover in de regio afspraken zijn gemaakt". De gemeenteraad heeft verder bepaald om projecten met grootschalige huisvestingsvoorzieningen afzonderlijk voor goedkeuring voor te laten leggen aan de gemeenteraad.
- In het bestemmingsplan Buitengebied is op het agrarische bedrijf onder voorwaarden mogelijk om arbeidsmigranten te huisvesten. De plaatsen kunnen wisselen omdat bedrijfsvoering van een bedrijf kan veranderen in de loop van de tijd. Er wordt nu een permanente omgevingsvergunning afgegeven om legaal arbeidsmigranten te mogen huisvesten in bijvoorbeeld woonunits op de erven.
- Dit beleid is deels vastgelegd in het bestemmingsplan. Hierbij wordt bij agrarische bedrijven een afwijking verleend voor 6 maanden. Voorts is beleid in ontwikkeling.
- Een huisvestingsbeleid dat voorziet in wonen bij het (overwegend agrarisch) bedrijf en kamergewijs in het stedelijk gebied.

Onderscheid in shortstay, midstay en longstay

Gemeenten maken in hun beleid vaak onderscheid in shortstay, midstay en longstay huisvestingsoplossingen. De longstay oplossingen worden gevonden in de reguliere woningmarkt, voor short- en midstay wordt gekeken naar tijdelijke huisvestingsvormen, kamergewijze verhuur en dergelijke.

- Er is een beleidskader huisvesting arbeidsmigranten sinds december 2011. Kern van dit beleidskader is dat de huisvesting van arbeidsmigranten moet voldoen aan wet- en regelgeving, uitgegaan wordt van lokale behoefte, zoveel mogelijk registratie van arbeidsmigranten in het GBA, en werkgevers primair verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van werknemers, waarbij als uitgangspunt geldt ontkoppeling van werken en wonen. Indien wonen bij de werkgever plaats vindt kan dit slechts onder strenge voorwaarden op het gebied van veiligheid, kwaliteit en tegen een maximum huurbedrag. Op grond van de Tweede Regionale Verklaring arbeidsmigranten in Zuidoost-Brabant heeft de gemeente een taak om te sturen op goede en passende huisvesting voor arbeidsmigranten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen: reguliere huisvesting (verblijf langer dan 1 jaar: permanent), midstay (verblijf langer dan 4 maanden) en shortstay (verblijf korter dan 4 maanden). De eerste vorm van huisvesting vindt plaats binnen de reguliere woningmarkt. De tweede en derde vorm vindt veelal plaats in de vorm van onzelfstandige eenheden.
- In de Woonvisie 2018-2023 is een hoofdstuk opgenomen over de huisvesting van arbeidsmigranten, waarbij wij aansluiten bij de Regionale Verklaring Arbeidsmigranten 2.0. Een document dat in 2013 met de MRE is opgesteld.
- Accommoderend beleid, waarbij de intentie is om "te regelen wat moet" en "mogelijk te maken wat kan". Ruimtelijke inpasbaarheid en effecten bepalen uiteindelijk of en (eventueel) onder welke voorwaarden een initiatief mogelijk is. Het beleid richt zich o.a. op spreiding, koppeling huisvestingsvoorziening en verblijfsduur. Het beleid kent algemene uitgangspunten en een vertaling per huisvestingsvorm.
- Er is onderscheid gemaakt in tijdelijke en structurele huisvesting. Tijdelijke huisvesting kan onder voorwaarden plaatsvinden in woonunits, bestaande bedrijfsgebouwen of een combinatie daarvan. De voorwaarden zien met name op minimale en maximale oppervlaktes en maximaal aantal personen. Permanente huisvesting kan in stedelijk gebied, in bedrijfswoningen en bedrijfsgebouwen in het buitengebied. Ook daaraan hebben we voorwaarden gesteld, die naast oppervlakte en aantallen ook zien op een veilige en menswaardige huisvesting en het voorkomen van overlast.
- Wij hanteren de regionale verklaring. Daarnaast is in het bestemmingsplan buitengebied de mogelijkheid opgenomen om een tijdelijke ontheffing te verlenen voor de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten.

Onderscheid in kleinschalige, middelgrote en grootschalige huisvesting

Voor kleinschalige oplossingen bieden gemeenten meer mogelijkheden dan voor grootschalige en stellen regels ten aanzien van het aantal arbeidsmigranten per woning en aantal woningen voor arbeidsmigranten per straat. Grootschalige huisvesting wordt slechts mondjesmaat toegestaan en vereist meer maatwerk en (vaak) een daarop afgestemd bestemmingsplan.

- De huisvesting van groepen tijdelijk verblijvende arbeidsmigranten dient te worden voorzien door middel van het realiseren van job-lodges, als kleinschalige huisvestingsvorm (maximaal 50 arbeidsmigranten) in de bebouwde kom.

- Huisvestingsbeleid gekoppeld aan de kruimelgevallenregeling. Drie categorieën huisvesting: kleinschalig, middelgroot en grootschalig. Voor middelgrote en grote locaties ook regels omtrent beheer.
- Beleid wordt in najaar 2018 vastgesteld en richt zich op het vaststellen van de opgave en het vastleggen van uitgangspunten (ruimtelijk en in relatie tot o.a. de omgeving) voor (grootschalige) voorzieningen van huisvesting arbeidsmigranten.
- Het bestaand beleid is gericht op huisvesting in reguliere woningen. Daarbij kan vergunning worden verkregen voor maximaal 10 personen in de vorm van kamergewijze verhuur. Andere huisvesting (grootschalig) in de vorm van nieuwbouw is niet toegestaan. Samen met 2 andere gemeenten is nieuw beleid in de maak. Deze richt zich op grootschaligere huisvesting, niet in reguliere woningen. Dit beleid richt zich op buitengebied en bedrijventerreinen.
- Verder heeft de gemeenteraad besloten dat het bovengenoemde beleidskader gefaseerd aangepakt dient te worden. De gefaseerde aanpak bestaat uit: 1. het actief realiseren van kleinschalige huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten; en 2. niet eerder een beleid vast te stellen met betrekking tot grootschalige huisvestingsvoorzieningen (meer dan 10 personen) nadat hierover in de regio afspraken zijn gemaakt. Projecten met grootschalige huisvestingsvoorzieningen afzonderlijk voor goedkeuring aan de gemeenteraad voorleggen.
- Het West-Brabantse model wordt gehanteerd waarin maximale aantallen van onderverhuur zijn geregeld (maximaal 5) en aantal per straat. Daarnaast de mogelijkheid om op eigen terrein bij agrariërs 20 mensen te huisvesten. We zijn bezig met 2 andere gemeenten om het beleid te herzien en met een pilot op korte termijn en beleid voor langere termijn uit te werken.
- In het paraplubestemmingplan voor binnen de bebouwde kom is het begrip huishouden uitgebreid. Verder mag er in een bestaande woning vier individuen (waaronder ook arbeidsmigranten) of een huishouden plus twee individuen wonen.
- Beleid op het gebied van mogelijkheden per huisvestingsvorm.
- Er is een uitgangspuntennotitie door de gemeenteraad vastgesteld die nu een doorvertaling krijgt in beleidsregels. In vergelijking met het huidige beleid wordt er meer mogelijk, met name op het gebied van kamergewijze verhuur van woningen, huisvesting van arbeidsmigranten bij agrarische bedrijven en herbestemming van leegstaand vastgoed. Dit laatste blijft beperkt tot kleine en middelgrote oplossingen (tot 100 personen op één locatie).
- De gemeente heeft een huisvestingsbeleid dat voorziet in het (onzelfstandig/kamergewijs) wonen in het stedelijk en agrarisch gebied. Dit beleid is/wordt verankerd in de bestemmingsplannen.
- In 2008 is een beleidsnota opgesteld. In 2013 is dit beleid geactualiseerd en is er geconcludeerd dat er geen aanleiding was het beleid te herzien. Daarnaast zijn er naar aanleiding van de in 2015 opgestelde woonagenda, kaders vastgesteld voor huisvesting van de diverse doelgroepen (w.o. arbeidsmigranten).

Huisvesting op campings en recreatieparken en bedrijventerreinen

Huisvesting op bedrijventerreinen wordt niet toegestaan, aan de randen daarvan is maatwerk soms mogelijk. Huisvesting op recreatieterreinen wordt door gemeenten formeel niet toegestaan, maar vaak gedoogd of aan strenge voorwaarden verbonden.

- Tijdelijke huisvesting mogelijk/gedogen bij recreatiebedrijven (zoals campings en pensions).
- Géén huisvesting op bedrijventerreinen.

- In het bestemmingsplan voor een voormalig recreatiepark is permanente bewoning toegestaan. Hierdoor kunnen maximaal 400 arbeidsmigranten in dit park wonen.

Voorwaarden t.a.v. kwaliteit, beheer, veiligheid en maximale huur

Gemeenten proberen eisen te stellen aan de kwaliteit van de huisvesting, het beheer, de veiligheid en maximale omvang van de voorziening, door hier regels en normen voor te stellen, om een basiskwaliteit van verblijf te kunnen bieden en hinder voor de omgeving te beperken.

- Beleid met betrekking tot ontheffing aanvragen voor huisvesting arbeidsmigranten.
- Er is sprake van drie verschillende beleidskaders: er is beleid voor de huisvesting van het aantal personen in een woning, er is beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten bij een agrarisch bedrijf en er is beleid voor structurele huisvesting van tijdelijke werknemers.
- Integraal beleidskader arbeidsmigranten met kader behorende bij 5 doelen: voldoende huisvesting op de juiste locatie, beheersbare en veilige huisvesting, veilige woon en leefomgeving, juiste registratie van arbeidsmigranten en heldere toegang naar het sociale domein.
- Regeling voor maximaal aantal personen in een reguliere woning (gericht op leefbaarheid, voor zowel arbeidsmigranten als omgeving). Ruimtelijk beleidskader voor initiatieven voor grotere voorzieningen en daaraan gekoppeld een beleidsregel met voorwaarden m.b.t. leefbaarheid voor de arbeidsmigranten, kwaliteit en behoud van het gebouw, beheer (en de initiatiefnemer of exploitant) en het woonklimaat en de uitstraling op de omgeving. Convenant met lokale huisvesters/uitzendbureaus gericht op kwalitatief goede huisvesting en voldoende ruimte vanuit de gemeente voor ondernemers om deze te ontwikkelen.
- Migrantenhuisvesting (in de zin van kamerverhuur) wordt niet toegelaten in rijtjeswoningen en boven- en benedenwoningen om overlast te voorkomen. Voor een vergunning dient een omgevingsvergunning voor de activiteit gebruik (afwijken bestemmingsplan) te worden aangevraagd. Zo'n vergunning kan alleen worden verleend als voldoet wordt aan de SNF normering (<http://www.normeringflexwonen.nl/norm/default.aspx>).
- De ondernemers zijn door de gemeentelijke maatregelen ook bereid om te investeren in kwalitatief goede huisvesting. In het jaarlijks uitvoeringsprogramma handhaving is controle en handhaving huisvesting arbeidsmigranten als prioriteit 1 opgenomen en hierover wordt jaarlijks gerapporteerd aan het college.
- Bijdragen aan betere leefomstandigheden voor de arbeidsmigranten. Gezien onze wettelijke mogelijkheden hebben we daarin wel een rol als het gaat om de woonomstandigheden, maar in het geval van de werkomstandigheden zijn het andere overheden die dit kunnen oppakken.
- De gemeentelijke rol beperkt zich tot faciliteren en ondersteunen. De hoofdverantwoordelijkheid voor de huisvesting ligt bij de werkgevers.

GEMEENTELIJK BELEID T.A.V. ANDERE THEMA'S DAN HUISVESTING:

Registratie in BRP/GBA (in- en uitschrijving)

Een sluitende registratie van arbeidsmigranten is er niet en gemeenten hebben hier last van: ze hebben hierdoor onvoldoende zicht op de omvang en verblijfplaatsen van deze groep mensen, waardoor een deel van de problemen niet voorkomen wordt, maar pas achteraf geconstateerd. En dat bemoeilijkt de handhaving en zorgt voor onrust in de omgeving.

- Beleidsvoornemens richten zich met name op het registreren van kinderen (en ouders) in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) en het waarborgen van een vroegtijdige signalering van (taal)achterstand. Ouders en kinderen kunnen wanneer zij ingeschreven staan in het GBA via de reguliere instanties aanspraak maken op hulp en ondersteuning. Wanneer kinderen, bijvoorbeeld op campings, worden aangetroffen in een onveilige situatie wordt Bureau Jeugdzorg ingeschakeld.
- Een administratie voor niet-ingezetenen wordt ingevoerd, de Registratie Niet-ingezetenen (RNI). Deze registratie is mede bedoeld voor arbeidsmigranten die geen registratieplicht hebben in het GBA, omdat hun verblijf korter dan 4 maanden duurt. Op het moment dat arbeidsmigranten zich niet inschrijven in het GBA, eist onze gemeente dat op de huisvestingslocatie een nachtregister wordt bijgehouden. De informatie van het nachtregister kan vergeleken worden met de informatie uit het GBA en de gemeentelijke belastingen, waardoor een sluitend systeem ontstaat.
- Migranten moeten zich ook als inwoner in de BRP laten registreren, er van uitgaande dat ze aan de BRP norm van 4 maanden voor 'wonen' voldoen.

Handhaving

Handhaving blijkt voor gemeenten lastig en kost veel capaciteit en energie, deels door het ontbreken van voldoende informatie en duidelijke regels.

- Beleid stamt uit 2009 en is vooral gericht op huisvesting. In 2016 is het bestaande beleid geëvalueerd. Conclusie is dat het vraagstuk rond arbeidsmigratie breder moet worden aangepakt. Naast huisvesting zijn ook zaken als handhaving, integratie en regionale samenwerking belangrijk. Nieuw beleid is op dit moment in voorbereiding.
- Het primaat van de handhaving richt zich op de aanpak van illegale praktijken op het gebied van huisvesting. De handhaving van de registratie wordt waar mogelijk meegenomen in de reguliere controles van huisvesting. De vergunningverlening voor huisvesting van arbeidsmigranten gebeurt aan de hand van bestaande wetgeving, door middel van omgevingsvergunningen, de Woningwet en het Bouwbesluit. Dit gebeurt in samenwerking met de regio.
- Beleid gericht op handhaving van kamergewijze verhuur. Maximaal 5 per woning.

Integratie en participatie

De meeste gemeenten hebben nog geen beleid ten aanzien van integratie en participatie van arbeidsmigranten. Waar dit wel het geval is richt dit zich met name op kinderen en de ontwikkeling van de kennis van de Nederlandse taal.

- Er is een integraal beleid voor arbeidsmigranten, waarbij wordt ingegaan op de economische kansen en noodzaak, huisvesting, integratie in de omgeving en participatie.
- Op het gebied van participatie richt het beleid zich met name op de arbeidsparticipatie en de participatie van kinderen van arbeidsmigranten. Er is een landelijke toename gesignaleerd van het aantal, met name Poolse, kinderen van arbeidsmigranten in het basisonderwijs. Dit betekent een extra belasting op het basisonderwijs, omdat er bij deze kinderen vaak sprake is van een taalachterstand.
- Op dit moment beperkt de gemeentelijke verantwoordelijkheid zich tot het faciliteren van contacten tussen de betrokken partijen en het verstrekken van informatie over de mogelijkheden wanneer arbeidsmigranten op eigen kosten een inburgeringstraject willen volgen. Op het gebied van participatie richt het beleid zich met name op de arbeidsparticipatie. Met betrekking tot dienstverlening richt het beleid zich op het tijdig en

juist verstrekken van noodzakelijke informatie. Vanwege een beperkte kennis van de Nederlandse taal en ondersteuningsmogelijkheden bij de arbeidsmigranten is het van belang als gemeente een actieve rol op te pakken om de juiste informatie op de juiste plek te krijgen.

Inventarisatie vraag 2

Welke knelpunten, ontwikkelingen en kansen (her)kent u met betrekking tot het brede maatschappelijke vraagstuk arbeidsmigratie?

KNELPUNTEN:

Gemeenten hebben onvoldoende inzicht in aantallen, diversiteit, verblijfsduur, participatiegraad en geldende regels.

- Het ontbreken van inzicht in het aantal arbeidsmigranten.
- Onvoldoende inzicht in aantal migranten, hoeveel werken in de gemeenten en waar wonen ze?
- Er is weinig zicht in specifieke aantallen wat betreft de huisvestingsbehoefte van arbeidsmigranten binnen de gemeente.
- Onvoldoende kennisniveau bij betrokken partijen, c.q. stellingname op basis van meestal onvoldoende informatie.
- Te weinig kennis van de wet- en regelgeving van hier geldende normen en waarden (verantwoordelijkheid ligt bij de werkgever).
- Op dit moment trachten we een beeld te krijgen aan de veelheid van (deel)groep binnen het totaal van 'arbeidsmigranten', de vraag en de noodzaak tot huisvesting, waarbij er keuze gemaakt worden wie, waar en hoe eventueel te faciliteren. Ook het bedrijfsleven zelf zal hierin een rol hebben. Knelpunt is de 'ongrijpbare' diversiteit en tijdsduur.
- Noodzaak tot huisvesting wordt vaak onvoldoende herkend. Er is onvoldoende in beeld hoe groot de concrete vraag in onze gemeente is, deze komt ook maar incidenteel naar voren.
- Huisvesting: geen zicht op vraag naar reguliere huisvesting, nu vooral op vakantieparken.
- Voldoende passende huisvesting is noodzakelijke voor de behoefte van arbeidsmigranten die in de gemeente nodig zijn en werken en willen verblijven. Maar hoe weten we waar de gehuisveste personen werken? Hun contracten zijn immers 'los' en werk verschuift snel en vaak. Belangrijk hiervoor is dat iedere gemeente voorziet in mogelijkheden voor huisvesting. Zolang dat niet overal is geregeld, bestaat de kans dat de gemeenten die dit vraagstuk het beste tackelen een extra toestroom krijgen. Dit zet het draagvlak en de leefbaarheid binnen de wijken en buurten verder onder druk.

Gemeenten ervaren gebrek aan regionale samenwerking/afstemming en integrale benadering van de problematiek.

- Betere samenwerking en afstemming tussen alle partijen die betrokken zijn bij de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is nodig om aan het brede maatschappelijke vraagstuk arbeidsmigratie op een goede wijze het hoofd te kunnen bieden. Daarbij mag (en moet) niet alleen oog bestaan voor het economisch belang dat hier voor de Brabantse economie aan verbonden is maar ook nadrukkelijk rekening worden gehouden met de impact die de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten op de woon- en leefomgeving heeft.
- Het op te stellen beleid houdt ook niet op bij de gemeentegrenzen, dus een gezamenlijk regionaal/provinciaal beleid zou mogelijk eerder tot actie leiden. Vraag is of alle

beleidsterreinen gecombineerd moeten worden, mogelijk "gewoon" een huisvestingstaak per gemeente/ regio bepalen.

- Brabantbreed en in Brainport wordt sterk ingezet op economische groei. Een positief uitgangspunt. Aan de basis hieraan ligt echter vooral een aanbod van goede en passende huisvesting en opvang van de arbeidsmigranten die hierin een heel belangrijke rol zullen spelen. Nu gebeurt het veelal omgedraaid. Eerst de bedrijven en later zien we wel hoe de huisvesting wordt opgelost. Deze werkwijze vraagt om problemen op zowel gebied van verantwoorde huisvesting als voor leefbaarheid. Een ander visie hierop biedt kansen voor een meer verantwoorde en menswaardige economische groei van de regio.
- Hoe het vraagstuk voor de huisvesting op te pakken? In hoeverre huisvest Brabant ook arbeidsmigranten die in bijvoorbeeld in Rotterdam en Antwerpen werken? Leveren alle gemeenten een bijdrage in dit vraagstuk? Hoe houden we de huisvesting beheersbaar en veilig?
- Veel arbeidsmigranten werken niet in onze gemeente maar willen wel verblijven op de campings in onze gemeente. Regionale aanpak (en afstemming werkgelegenheid) wellicht wenselijk.
- Bedrijfsvoering lokale ondernemers komt in gevaar zonder arbeidsmigranten.
- Relatief lage arbeidsparticipatie van de autochtone bevolking tegenover grote vraag naar flexibele arbeid (ingevuld door arbeidsmigranten).
- De gemeente herkent en erkent de signalen naar de noodzakelijke inzet van arbeidsmigranten in de diverse economische sectoren op de arbeidsmarkt en het daarmee samenhangende huisvestingsvraagstuk. Het brede maatschappelijke vraagstuk is mede aanleiding geweest voor de regio tot het laten uitvoeren van een onderzoek naar de arbeidsmarkt relatie en economische aspecten voor deze regio voor deze doelgroep. De uitkomsten van dit onderzoek zijn nog niet bekend. Mede op basis van de uitkomsten zal de gemeente een meer integraal beleid arbeidsmigratie opstellen.
- Gebrek aan sturing.
- De knelpunten die genoemd worden in het PON onderzoek voor het MRE-gebied worden allemaal in meer of mindere mate herkend. De aanbevelingen die in het onderzoek gedaan worden bieden kansen om een nieuwe, verbeterde aanpak te starten.

Gemeenten ervaren weerstand vanuit de omgeving, overlast, gevolgen voor leefbaarheid, nimby-effect.

- Acceptatie door de omgeving: grootschalige opvang stuit op veel weerstand. In de dorpen is grootschalig ook 20 bedden. Als de arbeidsmigranten er eenmaal wonen, zijn er weinig problemen.
- Weliswaar in steeds mindere mate, de weerstand van de omgeving.
- Onrust in woonwijken bij grotere goed georganiseerde plannen.
- De maatschappelijke weerstand (veelal gebaseerd op vooroordelen) tegen deze doelgroep.
- Sociale problemen en overlast omwonenden.
- Nimby-effect.
- Negatieve berichtgeving in de media zorgt voor 'koudwatervrees' bij de inwoners.
- Het effect van huisvesting arbeidsmigranten in de kleine kernen. In sommige kernen waar veel arbeidsmigranten (verhoudingsgewijs) gehuisvest worden zien we een negatief effect op de leefbaarheid van de kernen. Zwerfafval, hangplekken, ouderen die niet meer 's avonds naar de supermarkt durven enz.
- Leefbaarheidsproblemen/overlastmeldingen.

- Veel huisvesting vindt op recreatieterreinen plaats. Dit is een knelpunt. Dit zorgt voor ongerustheid bij inwoners bij initiatieven voor huisvestingsmogelijkheden, met name in of nabij de kernen (Nimby). Juist gelet op de maatschappelijke onrust, hebben wij pas geleden een locatiestudie en afwegingskader opgesteld om objectiever naar potentiële locaties te kijken.
- Vooral de echte shortstay (waarbij arbeidsmigranten vanzelfsprekend geen integratie of participatie doelstelling hebben) is moeilijk in woonwijken te regelen en geeft veel onrust (veel wisselingen onder shortstay, sociaal contact & sociale cohesie vervalt, shortstayers spreken geen Nederlands).
- Aan de ene kant willen we graag dat arbeidsmigranten een goed onderkomen hebben, echter particuliere huizenbezitters maken hier misbruik van door te veel mensen in een woning te plaatsen of ze te huisvesten op een camping. Daardoor ontstaat vaak overlast voor omwonenden of recreanten op de camping.
- Balans in de wijk/omgeving: door de stedenbouwkundige opbouw van de stad zijn er buurten en straten waarin de goedkopere woningvoorraad staat. Gevolg is dat de huisvestingsbehoefte vooral in die buurten wordt ingevuld. De druk op buurten en straten neemt daardoor toe. Dit terwijl juist in deze buurten doorgaans ook de sociale huurwoningen staan en als gevolg van extramuralisering neemt ook het aantal mensen met een GGZ/Jeugdzorg achtergrond en statushouders toe. Hoe behouden/creëren we een goede balans en voldoende differentiatie van woningvoorraad en bewoners?
- Huisvesting op vakantieparken: vermenging van toeristen en arbeidsmigranten.
- Knelpunt is de huisvesting van arbeidsmigranten in woningen. Er is geen zicht op welke locaties en met hoeveel personen hier verbleven wordt en of dit veilig gebeurt. Daarom regelmatig overlast door overbewoning.
- Wanneer initiatieven ontstaan voor het op grote schaal huisvesten van arbeidsmigranten ontstaat er weerstand. Verder wordt in een agrarische gemeente zoals de onze de huisvesting van arbeidsmigranten over het algemeen geaccepteerd.
- Gebrek aan draagvlak bij autochtonen.
- Overlast door arbeidsmigranten.
- Reguliere woningbouw: meer personen gehuisvest dan toegestaan, integratie en participatie, overlast.
- Acceptatie door bevolking.
- Beeldvorming / vooroordelen bij inwoners. Exacte opgave is lastig in beeld te brengen. Overlast komt slechts sporadisch voor.
- Er is regelmatig sprake van overbewoning en overlast.
- Signalen van onze inwoners over de leefwijze en gebruiken van arbeidsmigranten.
- In een brede maatschappelijke discussie over de inzet over arbeidsmigranten worden vaak de negatieve en makkelijk zichtbare invloeden benoemd. De toegevoegde waarde op economisch vlak wordt niet altijd erkend. Evenals de noodzaak en kansen van arbeidsmigratie voor hoger opgeleiden. De regionale economie kent een behoefte aan het behoud van hoger opgeleiden.

Gemeenten ervaren beperkingen door verordening ruimte en bestemmingsplannen.

- Van belang is of de provincie bereid is permanente huisvesting van arbeidsmigranten in het buitengebied toe te staan.

Gemeenten signaleren een krappe woningmarkt (m.n. in goedkope segment).

- Krappe woningmarkt. Kwaliteit gewenst vanuit instituties <> gewenste lage woonlasten. Huisvesting op bedrijventerreinen <> hoe zit dat met leefbaarheid en integratie?

Huisvesting in reguliere voorraad (splitsen/omzetten) <> draagvlak leefbaarheid/parkeren/veiligheid.

- Spanningsveld: betaalbaarheid in relatie tot woonkwaliteit/privacy.
- Huisvesting is vooral een knelpunt omdat de arbeidsmigrant op zoek is naar specifieke vorm van huisvesting waar de reguliere woningmarkt niet of nauwelijks in voorziet.
- Spanningsveld: beperkt aanbod en meerdere doelgroepen (vragers) die op zoek zijn naar een vergelijkbaar (goedkoop) product.
- Het van de woningmarkt weggapen van goedkopere woningen voor de huisvesting van teveel migranten in de woning met als gevolg parkeerproblematiek / geen toezicht op het gebruik van de woning en omgeving / overlast in de wijk.
- Ook in onze gemeente en regio zijn arbeidsmigranten zoekende zijn naar passende huisvesting. Gezien de toenemende druk op de woningmarkt is het voor verschillende doelgroepen, waaronder arbeidsmigranten lastig betaalbare woonruimte te vinden. Specifiek voor deze doelgroep is er lokaal en regionaal nog geen beleid. Recent is door het PON in MRE gebied een onderzoek verricht naar Poolse arbeidsmigranten. We zijn zoekende naar een juiste plaats en mogelijke aanpak voor dit gemeentegrens overschrijdende thema.
- Uiteraard zijn er ook in onze gemeente arbeidsmigranten op zoek naar passende huisvesting. Voor een groot deel zijn dit expats, werkzaam in de Hightech. De vraag van lager geschoolde arbeidsmigranten zijn niet specifiek gericht op onze gemeente maar op de gehele regio. Mede vanwege de druk op de (sociale) woningmarkt is het ook voor arbeidsmigranten lastig betaalbare woonruimte te vinden. Wij hebben geen specifiek beleid voor deze doelgroep.
- Forse toename in de vraag naar arbeidsmigranten. De afgelopen jaren is er in onze gemeente al veel extra huisvesting geregeld (conform afspraken RWB) echter krijgen we bijna wekelijks vragen of er nog meer mogelijkheden zijn. Doordat de woningmarkt weer in de lift zit zijn er binnen reguliere woningen minder mogelijkheden. De kans op ongewenste huisvesting neemt hierdoor toe.
- Door koop / verhuur regulier woningen voor met name huisvesting tijdelijke arbeidskrachten ontstaat er extra druk op de woningmarkt (wordt niet meegenomen in prognoses).
- Verdringing (goedkope woningen worden opgekocht, middel dure huurwoningen zijn amper beschikbaar), daardoor weinig kansen voor starters op de woningmarkt met een inkomen boven de huurtoeslaggrens.

Gemeenten ervaren onduidelijkheid in taak- en rolverdeling van betrokken partijen.

- Wie doet wat? (gemeente, huisvesters, bedrijven, arbeidsbureaus?)
- Arbeidsmigratie begint bij de behoefte van (groeierende) bedrijven aan arbeidskrachten en het gegeven dat deze onvoldoende ingevuld kan worden in een krappe lokale/regionale arbeidsmarkt. Arbeidsmigranten kunnen dan in deze behoefte voorzien. Het geeft op korte termijn vraagstukken op het vlak van huisvesting – migranten moeten ergens wonen – en op langere termijn vraagstukken op het vlak van integratie en participatie. Het lijkt er op dat een substantieel deel langdurig of permanent blijft.
- Werkgevers en uitzendbureaus komen niet met concrete huisvestingsvraagstukken naar gemeenten. Ze blijven werknemers huisvesten op recreatieparken in plaats van met gemeenten in overleg te treden voor andere oplossingen. Zij verwijten de gemeente vervolgens geen locaties aan te bieden, maar dat lijkt ons de omgekeerde weg: zij moeten aangeven waar vraag naar is en dan kan de gemeente eventueel meezoeken naar een geschikte locatie.

- Het is moeilijk om met werkgevers in contact te komen.
- De rol van niet commerciële partijen (woningcorporaties) dienen vergroot te worden.
- Tussenpersonen gaan in strijd met wet- en regelgeving over tot het plaatsen van arbeidsmigranten op plaatsen waar dit niet wenselijk is.

Door een gebrekkige registratie in BRP is onvoldoende zicht op omvang en verblijfplaatsen van de groep arbeidsmigranten.

- Migranten laten zich, ondanks langer verblijf in de gemeente, niet registreren in de gemeentelijke BRP. Bovendien krijgen migranten van bepaalde uitzendbureaus te horen dat zij zich niet in mogen laten schrijven.
- Moeite met de inschatting van het aantal arbeidsmigranten in onze gemeente. Door de vrijheid van vestiging zijn er weinig mogelijkheden om te achterhalen hoeveel arbeidsmigranten er exact wonen in onze gemeente. En wanneer is iemand nog een arbeidsmigrant? Mensen schrijven zich niet altijd in de BRP in. Hoe kun je achterhalen wie er wonen? Er is te weinig capaciteit om alle panden langs te gaan. Wel is er een plicht om belasting af te dragen voor de arbeidsmigranten die niet staan ingeschreven. Hiervoor moet een nachregister bijgehouden worden. Controle hierop is lastig.
- In- en uitschrijving BRP: indien arbeidsmigranten zich inschrijven (conform regels BRP) vindt uitschrijving niet altijd plaats. Vervuiling BRP en veel werk om uitschrijving tot stand te laten komen. Hiervoor zijn maatregelen op landelijke schaal nodig.
- Migranten schrijven zich lang niet altijd in als inwoner terwijl dat meestal wel zou moeten. Soms mag het niet van hun werkgever. Als ze zich inschrijven zijn ze vaak niet op de hoogte van de rechten en plichten die dit met zich meebrengt.
- BRP wetgeving is ontoereikend.
- Weinig toezicht op registratie.

Gemeenten hebben onvoldoende geschikte locaties voorhanden.

- Een tekort aan passende huisvesting.
- Onvoldoende kwalitatief goede locaties voor huisvesting.
- Het ontbreken van concrete locaties die in aanmerking komen voor huisvesting.
- Het vinden van geschikte locaties is moeilijk. Geschikt voor zowel de arbeidsmigrant als voor de omgeving als voor de bedrijven die huisvesting verzorgen.
- Huisvesting op campings wordt gedoogd omdat er niet voldoende huisvestingsmogelijkheden in onze gemeente zijn. Huisvesting van arbeidsmigranten op recreatieparken is niet wenselijk. Als er initiatieven zich aandienen willen we dat de arbeidsmigranten die nu op een camping zijn gehuisvest, huisvesting krijgen aangeboden binnen het nieuwe initiatief ten einde de campings weer toeristisch en recreatief te ontsluiten.
- Grote (regionale) vraag naar huisvestingsvoorzieningen.
- Te weinig locaties voor shortstay. Inzet vanuit alle gemeenten is van belang. Omdat sommige gemeenten nu geen mogelijkheden bieden en anderen wel, zie je in die gemeenten nog steeds huisvesting van arbeidsmigranten die op een flinke afstand hun werk hebben. Als vraag en aanbod van huisvesting meer in balans is, lost dat probleem zich vanzelf op.
- Knelpunten zitten in potentiële overbelasting van de omgeving indien onvoldoende spreiding plaats vindt.
- Permanente bewoning op recreatieoorden / campings met name door gezinnen die langdurig / permanent (willen) vestigen.
- Illegaal plaatsen van woonunits bij agrarische bedrijven.

- Grootschalige huisvesting: meer inschrijvingen dan bedden, brandveiligheid, toeristenbelasting.

Het geldende beleid is te veel gericht op alleen huisvesting.

- Een integrale aanpak is nodig, waardoor het thema niet alleen volkshuisvestelijk maar ook economisch en op sociaal maatschappelijk niveau benaderd wordt.
- Is het een woondossier of economisch dossier?
- Arbeidsmigratie vraagt om een integrale benadering. Dus niet alleen aandacht voor huisvesting, maar ook voor integratie, werkomstandigheden, handhaving enz.
- De overheid (politie, gemeenten, provincie etc.) moet meer grip krijgen op de huisvesting, maar ook op de werkomstandigheden.
- Kwaliteit huisvesting.

Gemeenten hebben onvoldoende menskracht voor toezicht en handhaving.

- Handhaving blijft nodig. Hoewel met regelmaat redelijk goede tot goede huisvesting wordt aangetroffen bij handhaving blijken arbeidsmigranten inderdaad in sommige gevallen toch slecht of zelfs gevaarlijk gehuisvest te zijn. Of er blijkt dat de sociale-, arbeids- en belastingwetten niet worden nageleefd. Door handhaving de problematiek beter te kunnen benoemen, wordt dit tastbaarder en hanteerbaar. Daarmee wordt het ook mogelijk om gerichte maatregelen te nemen. In onze gemeente is in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma handhaving de controle en handhaving huisvesting arbeidsmigranten opgenomen en hierover wordt jaarlijks gerapporteerd.
- Kamergewijze bewoning van eengezinswoningen geeft hinder op woonomgeving. Hiervoor zijn wel verbodsbepalingen in de bestemmingsplannen, maar handhaving is lastig.

Er is te weinig aandacht voor integratie en participatie.

- Veel onwetendheid en vooroordelen over deze doelgroep, waardoor er angst is onder de huidige bewoners.
- Participatie in samenleving: geen zicht op participatiegraad.
- Participatie: arbeidsmigranten uit Europa hebben bij lang verblijf of bij permanente vestiging geen inburgeringsplicht. Daarmee is het leren van de taal en het informeren over normen en waarden geheel op basis van vrijwilligheid. De markt (bedrijfsleven) pakt dit niet op. Gemeenten kunnen zich samen met maatschappelijke organisaties voor inspannen, maar dit gaat ten koste van integratiebudgetten voor andere doelgroepen.
- Het niet integreren van arbeidsmigranten uit de EU in de samenleving.
- Er is nauwelijks aandacht voor integratie omdat noch van de zijde van arbeidsmigrant noch van de zijde van de overheid de noodzaak hiervan wordt ingezien. Hierbij moet ook de rol van werkgevers (uitzendbureaus en andere werkgevers) meer worden benadrukt.
- Het betreft alleen ruimtelijk beleid. Het betreft geen beleid waarin bijvoorbeeld ook de sociaal maatschappelijke aspecten nauw zijn betrokken.
- Wij zien wel een knelpunt m.b.t. integratie. Meldingen van overlast, die veelal te maken hebben met verschillen in normen en waarden, komen geregeld binnen.

Taalbarrière, onderwijs.

- Taalbarrière: met oog op de toekomst zou het verstandig zijn meer in te zetten op het leren van Nederlands, bij permanent blijven in Nederland.
- Arbeidsmigranten zijn vaak niet/moeilijk verstaanbaar door taalproblemen, ze zouden toch wel Engels/Duits moeten spreken.
- Onderwijs: nog geen signalen van aanwezigheid Oost-Europese kinderen op basisscholen.

- Onderwijs: kinderen komen uit diversen landen en met diverse maatschappelijk achtergronden. Thuis wordt nog cultuur en taal uit thuisland gesproken. De aansluiting met Nederlandse maatschappij is voor de kinderen niet gemakkelijk.
- Taalachterstand bij de kinderen van arbeidsmigranten.

Uitbuiting.

- Misstanden rond verhuur woningen en bedrijfsruimten, vaak op voorspraak van uitzendorganisaties.
- Er is onvoldoende (legale) accommodatie beschikbaar voor de huisvesting. Recreatieparken worden daarvoor gebruikt, maar zijn er niet voor bedoeld. Op die parken is ook te weinig sociale controle waardoor de kans op ondermijning en uitbuiting toeneemt.
- Aan de ene kant willen we graag dat arbeidsmigranten een goed onderkomen hebben, echter particuliere huizenbezitters maken hier misbruik van door te veel mensen in een woning te plaatsen of ze te huisvesten op een camping.
- Werkomstandigheden/voorwaarden.
- Er gebeuren zaken buiten zicht. Woningen die (zonder vergunning / onder de radar) worden gekocht / verhuurd met oog op huisvesting arbeidsmigranten, waarbij er te grote aantallen mensen in een woning zitten.
- Opportunistisch handelen door mensen die geld willen verdienen aan huisvesting van arbeidsmigranten zonder oog voor de maatschappelijke consequenties.
- Risico van uitbuiting van de arbeidsmigranten als de werkgever ook de huisvester is. Het heeft de voorkeur dat woningcorporaties de rol van huisvester invullen, maar tot nu toe beschouwen corporaties de arbeidsmigranten niet als doelgroep.
- Woningen worden regelmatig gehuurd door (soms malafide) uitzendbureaus die dan teveel personen in één woning laten verblijven, tegen afdracht van "huur" die via het salaris afgehouden wordt.
- Malafide verhuur.

ONTWIKKELINGEN:

Gemeenten signaleren een reeks aan ontwikkelingen op het terrein van de arbeidsmigrantenproblematiek.

- De toegenomen bereidheid van ontwikkelaars om te investeren in de job-lodge en de kwaliteitsslag die wordt gemaakt in de accommodaties (ruimere kamers, meer privacy en eigen sanitaire voorzieningen).
- Vraag neemt toe, ook vanuit lokaal bedrijfsleven wordt gevraagd om beleid. Meerdere aanvragen/gesprekken vanuit ondernemers lopen. In onze gemeente geen overlast van arbeidsmigranten. Splitsingsbeleid in ontwikkeling.
- Er tekent zich een tendens af dat uitzendbureaus teams van migranten om de 3 maanden verplaatst van de ene woongemeente naar een andere om de verplichte registratie in een gemeente te ontlopen.
- Sommige uitzenders buiten de migranten uit door allerlei bijkomende kosten in rekening te brengen.
- Verruiming van regels op eigen terrein en op industrietrein.
- Hogere kwaliteitseisen door de arbeidsmigrant.
- Een toenemende vraag naar huisvesting.
- Een verdere toename van het aantal arbeidsmigranten wordt verwacht.
- De Metropoolregio Eindhoven heeft hier onlangs onderzoek naar laten uitvoeren. Voor de resultaten hiervan zie: <https://metropoolregioeindhoven.nl/actueel/ons-nieuws/onderzoeksbureau-het-pon-meer-daadkracht-nodig-in-vraagstuk-poolse-arbeidsmigranten>.
- De doelgroep van het arbeidsmigrantenbeleid is de laatste jaren gegroeid en met de aantrekkende economie verschuift de vraag naar huisvesting van kleinschalige initiatieven naar middelgrote en grote initiatieven. Het huidige beleid voorziet niet in deze vraag.
- Uitzendbureaus kopen de laatste tijd steeds regelmatig woningen aan voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Dit levert in toenemende mate overlast op.
- Er ontstaat steeds meer het besef dat sprake is van een structureel vraagstuk, welke om een passende invulling vraagt. Het vraagstuk is groter in omvang dan veelal wordt gedacht en is van wezenlijk belang voor de economische ontwikkelingen binnen de regio.
- Toename van inwoners, goed voor de maatschappelijke instellingen en lokale ondernemers.
- Arbeidsmigratie is belangrijk voor economische groei. Dit geldt zowel op lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk niveau.
- Waarom is de extra regionale inspanning nodig? De ontwikkeling van de beroepsbevolking (de grote uitstroom door het bereiken van de pensioenleeftijd wordt groter de komende jaren) en de demografische ontwikkeling (er zijn steeds minder jongeren, dus ook minder arbeidskrachten op de langere termijn) versterken elkaar. Dit tekort kan mogelijk opgevangen worden door arbeidsmigranten, op verschillende niveaus. Daarom is een goede, veilige en humane huisvesting noodzakelijk.
- Sterk toenemende behoefte aan 'arbeid'. Dit leidt tot een sterke toename in de instroom van arbeidsmigranten. In de huisvesting voor deze groep is nog onvoldoende voorzien. De laatste tijd neemt het aantal vragen/verzoeken sterk toe. Geschikte locaties voor deze vorm van wonen zijn echter schaars. Tot op heden worden locaties aan de rand van de stad en in gemengde gebieden als het meest geschikt beschouwd. Deze locaties zijn beperkt. Hoe kunnen we als gemeente voldoende ruimte bieden om op een goede manier in de huisvestingsbehoefte te voorzien zonder de structuur van de stad en de leefbaarheid (te veel) aan te tasten?

- Werkgevers kiezen vaker voor huisvesting op de eigen locatie. In de regel is dat een goede ontwikkeling, aangezien er dan goede afspraken gemaakt kunnen worden over veiligheid en overlast.
- Grote groei van het aantal ingeschreven arbeidsmigranten in het BRP.
- Relatief grote groep inwoners van buitenlandse afkomst die (in de regel) tijdelijk verblijft en zich niet definitief in de gemeente vestigt en integreert.
- Sterke groei inzet van en behoefte aan arbeidsmigranten bij lokale bedrijven.
- Gebruik voorzieningen en deelname aan lokale activiteiten door arbeidsmigranten (o.a. kerken, winkels, sportscholen).
- De vraag naar inzet van arbeidsmigranten groeit de komende jaren.
- Toename vraag naar huisvesting.
- Langer verblijf.

KANSEN:

Herbestemming leegstaande gebouwen.

- Kansen voor leegstaande stallen.
- Werk als provincie mee aan het herbestemmen van leegstaande gebouwen als winkelpanden, leegstaande schuren van agrariërs om die voor een periode van 10 á 15 jaar om te bouwen en in te zetten als tijdelijke woonruimte voor arbeidsmigranten en andere burgers die behoefte hebben aan tijdelijke woonruimte.
- De toegenomen bereidheid van ontwikkelaars om te investeren biedt bij transformatie van gebouwen kansen voor het leegstandsraagstuk en verbetering van de woon- en leefomgeving.
- Wellicht zou er iets gedaan kunnen worden met leegstaande kantoorpanden of iets van met studenten vergelijkbare huisvesting.

Maatwerkoplossingen faciliteren.

- Benut innovatieve woonconcepten zoals die in Waalwijk waar voor een structurele vraag naar tijdelijke woonruimte snel op te bouwen en weg te halen woonruimte gecreëerd wordt d.m.v. wooncontainers.

Delen van kennis en praktijkvoorbeelden.

- Meer informatie delen en goede praktijkvoorbeelden laten zien.
- Meer contact met uitzendorganisaties, werkgevers en huisvesters.
- De job-lodge als huisvestingsvorm voor groepen tijdelijk verblijvende arbeidsmigranten is gebaseerd op de woonwensen van de arbeidsmigrant en de wensen van de uitzendorganisatie c.q. huisvester. Er vindt een goed beheer en eigen toezicht plaats door de exploitant (uitzendorganisatie c.q. huisvester), wat geborgd is in een gesloten beheerovereenkomst tussen gemeente, eigenaar en exploitant. Er is een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte aanwezig t.b.v. dagverblijf en ontspanning. De gemeente faciliteert de partijen, te weten ontwikkelaars, investeerders en uitzendorganisaties c.q. huisvesters. De job-lodges kennen een kostendekkende en rendabele exploitatie.
- Vraagstuk op regionale schaal benaderen.
- Kansen liggen er ook buiten de betekenis van de gemeente (het bedrijfsleven zelf) die daar nog weinig aan doet.
- Het blijft belangrijk om te zoeken naar een goede manier om de kort- en middellang verblijvende arbeidsmigranten in de regio te realiseren en daarmee goed in beeld te krijgen. Bij een goede registratie wordt ook duidelijker of er genoeg goede plekken gerealiseerd en beschikbaar zijn. Met een digitale registratie voor de niet-ingezetene bij cluster Burgerzaken is snel de meest actuele bezetting beschikbaar. Dat is erg praktisch voor de handhavers. Op langere termijn kunnen vergelijkingen gemaakt worden, zodat beter in beeld komt wanneer de meeste arbeidsmigranten tijdelijk wonen in een gemeente.
- Regionale afstemming.

Integratie en participatie.

- Gezamenlijk (inwoners, overheid, bedrijfsleven) nadenken over participatie van arbeidsmigranten (het belang van het leren van de Nederlandse taal, informatie over normen en waarden in Nederland en het meedoen in de samenleving).
- Participatie en integratie meer faciliteren en stimuleren.

- Beeldvorming over arbeidsmigranten verbeteren.
- In onze gemeente is laaggeletterdheid (vaak anderstaligen) een speerpunt dat samen onderwijs, GGD, stichting Welzijn wordt opgepakt voor de kinderen en ouderen. Laaggeletterden (vaak anderstaligen) kunnen via de bibliotheek deelnemen taalcursussen. Ook via UVW worden werklozen hierna door verwijzen.
- De bedrijven in de regio West- Brabant hebben arbeidsmigranten hard nodig. Nu en in de toekomst. Naast goede registratie, huisvesting en handhaving is het ook nodig om de arbeidsmigranten te faciliteren zodat ze mee kunnen doen in de stad of het dorp waar ze wonen. Een introductietraject (burgerparticipatie) om te komen tot het ondertekenen van de participatieverklaring in combinatie met het leren van de Nederlandse taal is dan ook een eerste stap. Het doel is de taal te kunnen beheersen en kennis te maken met de Nederlandse en samenleving. Met de voorzichtige trend van arbeidsmigranten die zich op de reguliere woningmarkt gaan begeven, wordt het faciliteren van de participatie een nieuw aandachtspunt.
- Een kans is om ook buiten werktijd activiteiten aan te bieden en het organiseren van taalles, dat verkleint de bestaande taalbarrière.
- Risico: Als de arbeidsmarkt verandert (verslechtert) dan heeft de arbeidsmigrant vaker onvoldoende kennis en onvoldoende brede ontwikkeling van vaardigheden, omscholing is dan van groot belang als zij actief willen blijven op de arbeidsmarkt.

Ruimere regelgeving.

- In ons beleid is opgenomen dat huisvesting alleen in bestaande panden kan in het buitengebied. Jurisprudentie leert dat dit ook in nieuwbouw zou kunnen als er nog ruimte is in het bouwvlak. We zouden hier graag gebruik van maken, omdat er dan veel gerichter gebouwd zou kunnen worden (en niet eerst een schuur die weer verbouwd moet worden). Verder loopt er nog een discussie over huisvesting in woonunits (is bij ons niet toegestaan).
- Het huisvestingsvraagstuk breder bekijken; bijvoorbeeld omzetten vakantieparken, complexgewijze verhuur (ook in buitengebied).
- Verandering in registratiesystemen, regionale + landelijke samenwerking hierin.
- Voorzieningen in het buitengebied (VAB-locaties) realiseren, vooral voor de mensen die hier kort verblijven.

Overig.

- Goede en genoeg huisvesting draagt bij aan lokale en regionale economie.
- Extra investering in regionale huisvesting. Dat betekent dat de regiogemeenten niet alleen nu maar ook na 2020 hierin zouden moeten investeren, zodat de regio West-Brabant een interessante regio blijft voor bedrijven en interessant blijft voor een bedrijf om zich te vestigen. Er is immers voldoende (gekwalificeerd) personeel beschikbaar. Door de groep arbeidsmigranten toe te voegen aan de groep 'urgent woningzoekenden', kan duurzame huisvesting gerealiseerd worden, die ook voor andere doelgroepen van de urgent woningzoekenden benut kan worden. Denk hierbij onder andere aan studenten, statushouders, mensen in een echtscheiding. Kortom mensen die voor kortere tijd een woning nodig hebben die voor een lager budget gehuurd kan worden. Maar wel een woning die aan alle eisen voldoet.
- Kansen zijn gelegen in demografie en economie, inclusief gemeentelijke belastingen.
- Noodzaak van arbeidsmigratie goed in beeld brengen, stimuleren dat er goede kansen zijn voor inwoners die in de bijstand of WW zitten.
- Grensoverschrijdende werkzaamheden, die door arbeidsmigranten gedaan worden gebied tussen Antwerpen en Rotterdam.

- Vergrijzing omzetten in verjonging door de wooncarrière van de arbeidsmigranten.
- Arbeidsmigranten leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de economische kracht van de regio.
- De samenstelling van woonwijken verandert. Dit zou een kans zijn om arbeidsmigranten meer te laten deelnemen aan de lokale samenleving.
- Bevolkingsgroei door permanente vestiging en gezinsvorming.
- Invulling van openstaande vacatures.
- Afspraken met werkgevers en uitzendbureaus.

Inventarisatie vraag 3

Heeft u voorstellen voor oplossingsrichtingen?

NEE: 21 gemeenten

JA: 30 gemeenten

Zo ja: Welke partijen zouden hierbij betrokken kunnen zijn?

De volgende partijen zijn door de gemeenten genoemd:

Partij	Aantal keer genoemd	Evt. toelichting
werkgevers (bedrijven en uitzendbureaus)	22	
(buur)gemeente(n)	20	VNG wordt ook genoemd
provincie	15	vooral in relatie tot buitengebied
huisvesters	13	waaronder woningcorporaties en beleggers van huurwoningen
arbeidsmigranten zelf	9	
omwonenden/burgers	8	
rijksoverheid	8	v.w.b. BSN, inschrijving, registratie
maatschappelijke organisaties	6	
beheerders van recreatiecentra/vakantieparken	2	
projectontwikkelaars/vastgoedeigenaren	2	
politie	2	
GGD	1	
belastingdienst	1	
brancheorganisaties	1	
boeren met leegstaande schuren	1	
eigenaren van leegstaande bedrijfspanden	1	zoals winkels en andere bedrijven

VOORGESTELDE OPLOSSINGSRICHTINGEN:

- Zorg dat partijen met elkaar praten en niet alleen over elkaar.
- Sleutelwoord is SAMEN. Probeer samen stappen te zetten op de drie verschillende terreinen (economie, huisvesting en participatie). In een vroeg stadium met alle partijen kijken wat de economische ontwikkelingen zijn en wat die betekenen voor het aantal benodigde werknemers (en dus ook arbeidsmigranten). Bekijk samen op welke manier en waar huisvesting geregeld kan worden. Probeer samen het een en ander te organiseren rondom participatie.
- Uitgangspunt is dat gemeenten de regie moeten houden over het woningbeleid, inclusief de huisvesting van arbeidsmigranten.
- Corporaties zijn geen partij als het gaat om korte termijn oplossing.
- Werkgevers en uitzendbureaus moeten stoppen met werknemers op recreatieparken te huisvesten, maar investeren in pensions of shortstay-voorzieningen. Gemeenten zouden de ruimte moeten krijgen om hieraan medewerking te verlenen, zonder dat dit soort voorzieningen als woningen ten laste komen van het reguliere programma. Mogelijk in VAB's of anderszins leegstaand vastgoed, of op bedrijventerreinen.
- Dit vraagstuk is niet nieuw. In Nederland zijn al voldoende goede voorbeelden te vinden.
- Durf tonen en gewoon doen. De vraag is op dit moment erg hoog omdat het economisch goed gaat. Met tijdelijke vergunningen en samenwerking met goede huisvestingsbedrijven, die oog hebben voor de omgeving en de arbeidsmigrant zelf. Daarmee wordt illegaliteit en ongewenste huisvesting voorkomen.
- Ten aanzien van de huisvesting dienen arbeidsmigranten door alle gemeenten erkend te worden als doelgroep van beleid (er is immers sprake van een collectief probleem, dat zich niet tot enkele gemeenten beperkt), en onderdeel te vormen van het woonbeleid (door het kwantificeren van de omvang van de problematiek dient een taakstelling te worden geformuleerd t.a.v. het aantal te realiseren woonvoorzieningen, verdeeld naar verblijfsduur). Voorts is het van belang in contact te treden met de doelgroep en maatschappelijke participatie te bevorderen. Het instellen van een informatiepunt voor arbeidsmigranten kan hierbij een eerste stap zijn. Om te komen tot integratie is kennis van de Nederlandse taal van groot belang, dit kan bevorderd worden door cursussen, dan wel via de scholen van de kinderen van de arbeidsmigranten. Zoals ook in de Tweede Regionale Verklaring arbeidsmigranten is verwoord is de huisvesting van medewerkers primair een verantwoordelijkheid van de bedrijven die gebruik maken van deze arbeidskrachten. Zij dienen daarom van begin af aan betrokken te worden bij de oplossing van de problematiek.
- De provincie zou een rol kunnen spelen in het voorkomen dat gemeenten de huisvesting op elkaar afwentelen, sturen op verdeling van huisvesting over wijken.
- Op regionaal niveau inzichtelijk maken wat de aantallen zijn ten aanzien van de huisvestingsbehoefte van arbeidsmigranten per gemeente en wat de prognoses op de lange termijn zullen zijn, zodat eventueel gemeentelijk beleid gestoeld kan worden op de huidige en toekomstige behoefte.
- Inwoners moeten beter op de hoogte zijn van de nut en noodzaak van (Europese) arbeidskrachten en dat ook zij recht hebben op goede (menswaardig) en fatsoenlijke huisvesting. Het negatieve beeld (en nieuwsberichten) moet verder worden doorbroken. Een belangrijke taak is dat werkgevers ook open zijn over de inzet van (Europese) arbeidskrachten. Hier ligt een taak voor alle betrokken partijen, werkgevers, huisvesters, overheid en de arbeidskrachten zelf.

- De Provincie zou meer mogelijk moeten maken, bijvoorbeeld huisvesting aan de rand van bedrijventerreinen.

Inventarisatie vraag 4

(Her) Kent u de rol van de provincie?

NEE: 26

JA: 25

Zo ja: Hoe ervaart u deze en heeft u wensen over een toekomstige rol van de provincie?

(NB: alleen de gemeenten die JA hebben geantwoord op deze vraag hebben de mogelijkheid gekregen om suggesties in te vullen voor versterking van de rol van de provincie)

VERSTERKING ROL PROVINCIE:

Lever maatwerk.

- De provincie zou beter kunnen meedenken met gemeenten, waarbij ingegaan wordt op de volgende vragen. Worden de daadwerkelijke problemen herkend door de Provincie? Kan er ook maatwerk geleverd worden?
- Meedenken over de mogelijkheden van nieuwe kleinschalige huisvesting.
- Daarnaast het coördineren van regio-activiteiten/oplossingen en daarbij zorgen dat er enige vorm van eenheid in aanpak ontstaat. Per gemeente zal afhankelijk van de locatie maatwerk nodig zijn.
- Denk creatief mee in oplossingen en daarbij op te leggen beperkingen en regels. Stomp niet direct alle creatieve ideeën die kunnen leiden tot mooie oplossingen weg. Er is capaciteit: benut die.
- Meedenken en mogelijkheden scheppen vanuit een constructieve rol, met begrip voor het lokaal belang.

Ruimere regelgeving.

- Dit kan zijn door verruiming van de regelgeving voor huisvesting van arbeidsmigranten (bijvoorbeeld complexgewijs, buitengebied) maar ook door onderzoek en verbinding met het bedrijfsleven, lobby voor landelijke wetgeving (bijvoorbeeld registratie).
- Graag gepaste ruimte om met de goede voorwaarden en vergunningen verder te gaan dan huidige regels toestaan. Geen paniekvoetbal met spelregels die de goedwillende bedrijven hinderen voor lokale/regionale oplossingen.
- Goede afstemming tussen beleid en juridische toetsers.
- De provincie stuurt nu heel nadrukkelijk. Onder andere via de Brabantse Agenda Wonen. En zeker via de Verordening Ruimte. Dat zou een meer faciliterende rol moeten worden, in de vorm van meer ruimtelijke mogelijkheden bieden, vooral op de grens van buitengebied en stedelijk gebied. Wat de provincie op andere beleidsterreinen doet is ons niet bekend.
- Op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling neemt de provincie momenteel (o.a. via de Verordening Ruimte) nog een sterk sturende rol in. Deze zou moeten gaan veranderen in een meer faciliterende rol (meer ruimtelijke mogelijkheden met name op de grens van buitengebied en stedelijk gebied).

Regierol pakken / samenwerking / druk zetten.

- De provincie zou moeten stimuleren dat gemeenten meer structurele oplossingen bieden. Het creëren van voldoende en adequate huisvestingsvoorzieningen voor arbeidsmigranten vereist aanmerkelijk minder handavingsinzet van gemeenten. De provincie zou een grotere rol kunnen spelen bij het delen van goede voorbeelden van structurele oplossingen.
- Te terughoudend. Gemeenten of de regio's lijken de problematiek niet goed zelf op te kunnen lossen. Er ontbreekt doorzettingsmacht.
- Geen voorstander van een meer sturende provincie in de toewijzing van vraag/aanbod.
- De rol van de provincie is momenteel afstandelijk.
- De rol van de provincie tot nu toe wordt als beperkt ervaren.
- De provincie is beperkt zichtbaar voor wat betreft dit onderwerp.
- Tot op heden weinig betrokken.
- Rol is beperkt, meer ondersteuning is wenselijk.
- Neem regie als provincie. En laat regels los als het gaat om tijdelijke huisvestingsvormen in het buitengebied of bij bedrijven.
- Initiërend partner, bestuurlijk regisseur, zorgen voor eenduidigheid en afstemming, contacten en afstemming met bedrijfsleven.
- Agenderen van het vraagstuk bij alle gemeenten.
- Stimuleren dat beleid gevormd wordt en daarbij zoveel mogelijk inzetten op eenduidig beleid
- De provincie heeft het overzicht van hoe gemeenten e.e.a. zaken regelen; de gemeente kan met de verordening ruimte ook een faciliterende rol pakken.
- Gelet op het economisch belang van arbeidsmigratie voor een provincie als Noord-Brabant zou de rol van de provincie meer initiërend en sturend mogen zijn.
- Provincie breed beleid + mogelijkheden/ruimte scheppen in verordening ruimte.
- De rol van de provincie was tot op heden voor ons beperkt zichtbaar. We steunen het initiatief van de provincie om dit vraagstuk samen met gemeenten op te pakken, en het PON onderzoek te laten uitvoeren.
- De provincie verschijnt steeds meer aan de voorkant en sluit aan bij regionale overleggen over dit thema. Dat is waardevol en prettig.

Inzicht geven in aantallen.

- De rol van de provincie op dit vraagstuk is vrij beperkt. De provincie geeft (via de bevolkings- en woningbehoefteprognose) inzicht in de ontwikkelingen.
- Zorgen voor een goed, actueel overzicht van aantallen arbeidsmigranten en vraag naar huisvesting, plus huidige knelpunten die optreden.

Rolverdeling verschillende partijen (collectieve afspraken).

- Overleggen en afspraken maken met uitzendbureaus, bedrijven en huisvester over de rollen van elke partij en de werkwijze bij huisvestingsvragen, maar ook over goede werkomstandigheden, voorkomen van misstanden en bijdragen aan integratie van de arbeidsmigranten. Idealiter is er een set afspraken die kan werken als een soort keurmerk voor uitzendbureaus/huisvesters.
- De provincie mag een meer proactieve houding aannemen in het informeren van diverse partijen/belangenorganisaties etc. over de opgave, zich uitspreken over de noodzaak van goede (grootschalige) huisvestingslocaties.
- De provincie heeft immers haar rol als het gaat om economisch beleid en het inzetten op bepaalde sectoren waarvoor arbeidsmigratie van belang kan zijn.

Bijdragen aan participatie (sociale veerkracht).

- Bijdragen aan integratie van arbeidsmigranten, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van financiële middelen voor (cofinanciering van) taallessen. Het provinciale programma sociale veerkracht is hiervoor mogelijk geschikt.
- Ook op gebied van onderwijs voor de kinderen en inburgeren van de volwassenen in onze maatschappij zou de provincie een rol kunnen spelen.

Noodzaak grootschalige opvang.

- Het bieden van voldoende ruimte voor andere woonvormen kijkend naar de woningbouwprogrammering.
- Samenwerking is door gemeente opgezocht om al in een vroeg stadium van gedachten te wisselen over de mogelijkheden om grootschalige voorzieningen zowel planologisch als qua draagvlak te laten landen.

Kennisdeling.

- De provincie zou de aanwezige kennis bij diverse gemeenten kunnen delen met andere gemeenten. Voorts inzicht bieden in de kwantitatieve behoefte aan diverse woonvoorzieningen en waar mogelijk het faciliteren van concrete projecten.
- Voorkom dat er nog meer onderzoeken komen, deze leiden waarschijnlijk niet tot nieuwe inzichten en eerder tot vertraging in het realiseren van de opgave. De opgave is groot en urgent, vooral actie wordt gevraagd.
- Hulp en inzichten bij het oplossen van knelpunten, onder andere rondom huisvesting van arbeidsmigranten.
- Inzet op onderzoek en aansluiting bij landelijke oplossingen voor bestaande en toekomstige knelpunten.

Inventarisatie vraag 5

Heeft u zelf nog vragen of suggesties?

Ter afsluiting geven de gemeenten nog de volgende suggesties mee:

- Gezamenlijk aan de slag met beleid en afspraken maken.
- Steek de uitwerking vooral praktisch in en vergeet handhaving niet.
- Kennisuitwisseling en partijen bij elkaar brengen is belangrijk, maar op het gebied van huisvesting is het vooral belangrijk dat er de komende jaren ook echt iets gedaan gaat worden. Beeldvorming (goede cijfers over arbeidsmigratie, WW, bijstand, economische ontwikkelingen) is van belang om NIMBY-effecten af te laten nemen. Daar zou de provincie ook een rol in kunnen spelen.
- Wij zijn als gemeente graag bereid onze goede ervaringen met de inmiddels gerealiseerde en geplande job-lodges te delen.
- Systeem van meting en registratie zou mogelijk uniform kunnen. Leegstandsbestanden (woningen en bedrijven) mogelijk bruikbaar om misstanden op te sporen.
- Nu de bestuursopdracht van PS er ligt: wat gaat de veranderende houding van GS en PS samen worden en op welke wijze wordt dat met de gemeenten gedeeld opdat we er z.s.m. samen wat moois van kunnen maken?
- Wellicht kan de provincie meedenken om vraagstukken op te lossen die nu in strijd zijn met geldend beleid. Bijvoorbeeld mogelijkheden voor herontwikkeling VAB-locaties.

- Voorheen viel het onderwerp arbeidsmigranten binnen de schaal van de 21 gemeenten binnen de MRE samenwerking onder het thema Wonen. In de nieuwe agenda voor de regio, komen een aantal onderwerpen niet meer terug op deze schaal, waaronder het thema Wonen. Gezien de actuele noodzaak van het onderwerp is aangegeven dat het onderwerp arbeidsmigranten onder gebracht zou moeten worden onder het thema Economie. Het is op dit moment nog onduidelijk of dit dossier een plaats krijgt binnen de vernieuwde regionale agenda van samenwerking binnen de MRE. Het is wenselijk om zo spoedig mogelijk te bepalen onder welk regionaal samenwerkingsschaal dit thema verder zal worden ondergebracht.
- Binnen onze gemeente is sprake van hardnekkige problematiek als het gaat om huisvesting van arbeidsmigranten op recreatieparken. Wij zien geen oplossingsrichtingen om hier op korte termijn verandering in aan te brengen en zouden hierin graag met de provincie over van gedachten wisselen.
- De verordening Ruimte moet voldoende mogelijkheden voor huisvesting bieden en het is goed als de provincie de gemeenten oproept om mee te werken aan initiatieven. Het college heeft in het collegeprogramma migrantenhuisvesting als speerpunt opgenomen en vindt belangrijk dat de huisvesting goed geregeld is. We willen een voortrekkersrol vervullen en ons beleidskader graag als voorbeeld aan de provincie aanbieden.

Aanbevelingen en voorstellen

Al het voorgaande analyserend en samenvattend, adviseren de gemeenten aan de provincie om het volgende te doen om hun rol te versterken in de aanpak van het vraagstuk van arbeidsmigratie:

1. *Pak een regierol, agendeer het onderwerp op de bestuurlijke tafels en stimuleer samenwerking, zorg dat regionale afspraken worden gemaakt en gemeentelijk beleid regionaal wordt afgestemd. Maak ook (collectieve) afspraken met andere betrokken partijen, zoals huisvesters, werkgevers, etc. Stimuleer dat op landelijk niveau de regelgeving wordt verbeterd, bijv. t.a.v. de registratie.*

2. *Zorg voor inzicht in de omvang van de problematiek (o.a. actuele en te verwachten aantallen, maak duidelijk dat grootschalige opvang ook noodzakelijk is) en zorg voor kennisdeling. Zorg dat partijen elkaars rol kennen. Stimuleer structurele oplossingen. Deel goede voorbeelden van (gemeentelijk) beleid en praktische oplossingen.*

3. *Laat zien wat er binnen de Verordening ruimte al mogelijk is. Biedt ruimte voor meer grootschalige huisvesting aan de randen van bedrijventerreinen. Maak structurele voorzieningen voor tijdelijke werknemers in het buitengebied mogelijk (bijv. op VAB-locaties). Verruim indien nodig de regelgeving en biedt ruimte voor maatwerk en denk (aan de voorkant) creatief mee in maatwerkoplossingen.*

4. *Stimuleer participatie en integratie door (co)financiering van taallessen (bijvoorbeeld via het programma sociale veerkracht).*

5. *Zorg dat er de komende tijd ook daadwerkelijk iets gebeurt. De nood is hoog. Het is tijd voor actie.*